

**Masarykova univerzita
Pedagogická fakulta
Katedra pedagogiky**

**Základy pedagogické metodologie
Strategie učení cizího jazyka u žáků pátých tříd ZŠ
Nádražní 615, Bystřice nad Pernštejnem
Horní Čermná
Výprachtice
(zpráva z výzkumu)**

Zadala: Mgr. Kateřina Vlčková
Vypracovala: Martina Švestková
Helena Uhrová

Datum: 28. 6. 2006

Ročník: 3
Učitelství pro první stupeň ZŠ

Obsah:

Úvod	2
Cíl	2
Metodologie	2
Výsledky	2
Interpretace výsledků	3
Závěr	5

Úvod:

Tématem tohoto výzkumu jsou strategie učení se cizímu jazyku u žáků pátých tříd základních škol. Výzkum zjišťuje: jak žáci postupují při učení se cizímu jazyku, jakým způsobem si pamatují nové vědomosti, jak opakují, zda komunikují v cizím jazyce, apod.

Dotazník strategií učení se skládá z Didaktického testu a Inventáře strategií učení se cizímu jazyku. Inventář se skládá ze šesti částí. Každá část je zaměřena na jinou strategii (paměťové, kognitivní, kompenzační, metakognitivní, afektivní, asociální). Každou tuto část tvoří několik otázek, zjišťujících dané strategie.

Cíle:

Předmětem tohoto výzkumu je zjistit, jakým způsobem se žáci učí cizí jazyk, jak dlouho, jakých dosahují v jazyce dovedností, jak je pro ně jazyk důležitý, co je motivuje k učení se a studiu cizího jazyka.

Cílem výzkumu je zjištění nejvíce používaných strategií v dané třídě a srovnání užití strategií učení u chlapců a dívek.

Metodologie:

Výzkum byl proveden metodou dotazníku a didaktického testu. Dotazníky a didaktické testy vyplňovali žáci pátých tříd ZŠ Nádražní v Bystřici nad Pernštejnem. Takto vyplněné dotazníky byly zpracované a přepsané do tabulky v programu Excel jako databáze.

Výsledky:

V tabulce jsou zapsány odpovědi žáků na otázky zaměřující se na učení se cizím jazykům. Studenti odpovídali na své odpovědi podle stupnice:

1	2	3
ne	někdy	ano

Popis zjištěných výsledků

1. **Angličtinu se učím i doma, slovíčka se učím také v básničkách nebo písničkách, učím se pomocí různých kartiček, např. pexesa, stolní hry, doma si procvičuji, jak se slovíčka vyslovují nebo píší, slovíčka si představuji.**
Z odpovědí žáků páté třídy lze vysledovat, že cizímu jazyku se učí převážně doma prostřednictvím básniček, písniček, málo však používají k výuce stolních her a pexeso. Procvičují si sami správnou výslovnost. Při učení se nového slova uplatňují svoje představy o daném slovu (dog – představí si psa).
2. **Dívám se na filmy v angličtině, poslouchám písničky v angličtině i mimo školu, dívám se na televizní pořady v angličtině, hraji v angličtině počítačové hry, na internetu hledám i na anglických stránkách.**
Kognitivní strategie používají žáci ve srovnání s jinými méně. Nejvíce využívají poslech písniček v angličtině a počítačové hry. Zjištěný výsledek je určitě ovlivňován vnějšími faktory působících na žáky (rozhlasová média, PC hry se prezentují v anglickém nebo i jiném světovém jazyce).
3. **Neznámá slovíčka si hledám ve slovníku, když textu v angličtině nerozumím, přečtu si ho víckrát, když slovíčku nerozumím, snažím se odhadnout, co znamená, někdy si v angličtině jen tak pro sebe mluvím nahlas .**

Většina žáků se někdy snaží myslet v cizím jazyce. Tím jsou nuceni zaměřit se nejen na používání slovní zásoby, ale i gramatiky a konverzace. Malý počet respondentů, jak můžeme vyčíst z tabulky, si pro sebe mluví nahlas v angličtině.

- 4. Mám doma klid na učení, procvičuji si doma angličtinu pravidelně, někdy se povzbuzuji, když mi nejde učení, učím se z chyb, které při používání angličtiny dělám, sleduji a všímám si jestli se v angličtině zdokonaluji a umím čím dál víc, mám někoho, kdo mě doma z angličtiny zkouší a opravuje úkoly, doma se angličtinu učím s rodiči nebo sourozencem, učím se angličtinu se spolužáky i mimo výuku, mám kamaráda nebo příbuzné v zemi, kde se mluví anglicky, zajímám se o zemi, kde se mluví anglicky.**

Většina žáků má doma příznivé klima na učení. Učí se z chyb, které dělají. Doma mají někoho, s kým mohou cizí jazyk procvičovat (rodiče, sourozenci).

Téměř nikdo se angličtinu pravidelně neučí, při učení se nepovzbuzuje a spolupráce mezi spolužáky téměř neexistuje. Kontakty na rodilé mluvčí má málo respondentů. To může být důvodem toho, že se o anglicky mluvící země málo zajímají.

- 5. Baví mě učit se anglicky, umím se učit angličtinu, vím, jak na to, řekl/la bych, že jsem na jazyky šikovný/ná, chodí na angličtinu i mimo školu, někdo z rodiny umí anglicky**

Výsledky vypovídají o tom, že jen velmi malé procento žáků navštěvuje doplňkovou výuku v angličtině i mimo školu a domov (kroužky cizích jazyků, doučování,..). Důvodem pro tento stav může být i fakt, že většina dětí má s anglickým jazykem kontakt i doma.

- 6. Ve škole si říkáme, jak se angličtinu učit a co je při učení důležité, nebojím se mluvit, i když dělám chyby, když v angličtině nerozumím, co kdo řekl, požádám o zopakování, vysvětlení nebo příklad, bojím se psát anglicky, mám strach ze zkoušení v angličtině, když nevím, jak něco udělat, požádám spolužáka, aby mi poradil, mám oblíbené anglické věty, které když můžu, tak je použiji.**

Žáci nemají strach ze samostatného projevu v cizím jazyce, pokud jim nehrozí známkové ohodnocení ze strany učitele. Mimo školu žáci spolupráci téměř nevyhledávají, zatímco ve škole spolupracují rádi.

Závěr:

Žáci měli s daným typem testu vážné problémy. V hodinách anglického jazyka jsou navyklí na jiný druh práce. Pro testování jsou jim předkládány předtištěné odpovědi a jejich úkolem je správnou odpověď pouze zakroužkovat. V našem didaktickém testu se tedy žáci potýkali s chybným pravopisem, který nemají dokonale zvládnutý. Dalším problémem bylo, že žáci odpovídali stručně, ne celou větou. Mnoho slovíček a slovních spojení dosud neznali a v závěru testu působili dosti bezradně.

Mezi nejčastější strategie, které respondenti používali, patří stálé opakování učiva a poslouchání písniček v anglickém znění. Dále hraní anglických počítačových her.

Milým překvapením pro mne bylo, jak děti reagovaly na předložený test. Měly radost a chuť se ukázat. Všechny děti vyplňovaly test i dotazník velmi pečlivě, bohužel, ne vždy s úspěchem.

Myslím si, že výzkum se nedá zobecnit pro všechny děti v této věkové kategorii, jelikož každý žák se cizí jazyk učí jinak, používá jiné strategie.

Za nejzávažnější problém shledávám to, že děti nejsou navyklí na systematickou domácí přípravu. Angličtině se věnují spíše ve vyučovací hodině. Zvláště jedničkáři, kteří ve třídě svými výsledky vynikají, se jazyku doma téměř nevěnují. Když jsem srovnávala výsledky z jiných škol, rozdíly nebyly tak markantní. Ze zjištěných výsledků je zřejmé, že děti v naprosté většině chápou významy předložených otázek, ale dělá jim problém na ně odpovídat celou větou.